

БУЛАНКІН Іван Миколайович (21. 01(03. 02). 1901, с. Теньки Казан. губ., нині Татарстан, РФ — 31. 10. 1960, Харків) — біохімік. Доктор біологічних наук (1939), професор (1934), академік АН УРСР (1951). Заслужений діяч науки УРСР (1951). Державні нагороди СРСР. Закін. Харків. ІНО (1926), де й працював (згодом Харків. університет): н. с. (від 1929), зав. засн. ним каф. біохімії (від 1933; 1944–60), одночасно від 1935 — проректор з наукової роботи, від 1945 — ректор; 1941–44 — завідувач кафедри Томського університету. Один із засн. радіофіз. ф-ту, відділ. ядер. фізики (згодом фіз.-тех. ф-т) Харків. університету. Наукові дослідження у галузі вікової біохімії та біохімії білків і нуклеїн. кислот. Один із засн. вітчизн. напряму онтобіохімії. Розробив методи очищення препаратів желатини й консервування крові. Довів, що в золях та драглях желатини при старінні відбуваються значні спонтанні зміни, деякі з них притаманні лише цьому білку, зокрема поступова втрата структур. властивостей, зміна ступеня дисперсності без ознак гідролізу. Встановив, що денатурація глобуляр. білків, пов'язана з агрегацією їхніх частинок, є не мономолекуляр. реакцією, а реакцією вищого порядку. Денатурацію білків розглядав як структур. перехід, пов'язаний з розгортанням поліпептид. ланцюга. Вивчив роль сульфгідрил. і дисульфід. груп у процесі денатурації білків. Звернув увагу на роль надмолекуляр. структур у процесі старін-

ня організму. Автор підруч. «Физическая и коллоидная химия» (Х., 1957; 1959). Вивчав історію розвитку вітчизн. науки і становлення біохімії в Україні.

Основні праці

О влиянии некоторых солей на гидратацию желатины // Тр. Харьков. об-ва испытателей природы. 1930. Т. 53; Закономерности старения зелей и студней желатины. Х., 1939; О возрастных физико-химических изменениях коллагеновых производных кожи // КЖ. 1941. Т. 7, № 2; О глобулярной и мицеллярной структуре белковых веществ // Биохимия. 1941. Т. 6, № 4–5; Межі оборотності і прихована денатурація глобулярних білків // УБЖ. 1947. Т. 19, № 3; Электрохимическая обратимость и кислотнощелочная денатурация глобулярных белков // Биохимия. 1949. Т. 14, № 6; А. Я. Данилевский – основоположник отечественной биохимии. Х., 1950; Матеріали про оборотність кислотно-лужної денатурації глобулярних білків // УБЖ. 1950. Т. 22, № 3; Отечественная литература в области химии и биохимии белков. Х., 1952; У истоков отечественной науки о белках // Успехи соврем. биологии. 1952. Т. 34, № 3; О природе денатурации глобулярных белков // Тр. совещания по проблеме белка. К., 1955; Очерк развития биологической химии в Харьковском государственном университете и в медицинском институте // Ученые зап. Харьков. университета. 1955. Т. 59; Возрастные изменения белкового синтеза // Там само. 1962. Т. 131; Проблема старения и долголетия. Москва, 1963 (співавтор).

Рекомендована література

1. Швалб М. Г. Иван Николаевич Буланкин: Библиогр. указ. Х., 1982;
2. Академик Иван Николаевич Буланкин и развитие возрастной и структурной биохимии в Харьковском государственном университете // Биохимия и физиология возрастного развития организма. К., 1992;
3. Харьковский государственный университет. Ректоры. Х., 1995;
4. Академик Иван Николаевич Буланкин // Біол. механізми старіння: Міжнар. симпозіум. Х., 1996.

П. А. Каліман

Бібліографічний опис:

Буланкін Іван Миколайович / П. А. Каліман // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37842>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).